

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 18. rožnika 1869.

List 25.

Sporočilo bratovščine presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani leta 1868/9.

Ktero verno serce je v stanu, premišljevati brezkončno ljubezen in neizrekljivo vdanost, s katero se Božji Zveličar človeštvu samega daruje v presv. Zakramentu, da bi se ne vnelo za nar gorkejšo hvaležnost? Kdo bi te hvaležnosti ne kazal tudi v djanski ljubezni? kdo se ne vnemal in si ne prizadeval, brez prenehanja k Gospodu hoditi v šolo ljubezni? Kdo ne bi z vredno lepoto radodarno kinčal svetišč, kjer je Gospod pri nas v takem brezkončnem ponižanju? In ktero delo bi moglo biti slavnije, ktero koristnije od onega, ki privabi veliko serc, da častijo ta presv. Zakrament v duhu in resnici, in ki po vsej moči za to skerbi, da se več in več daril poklada na sv. oltar?

Naša bratovšina za vedno češenje presv. Rešnjega Telesa in za lepšanje revnih cerkvá si je to nalogo izvolila. Ona vodi svoje ude ob uri molitve in počevanja visoko nad svetnim hrupom kakor po sveti poti, ob kateri klijejo nevenljive cvetke pobožnosti do presv. Zakramenta, in puhtijo svojo vonjavo kot dišeče kadilo proti tabernakeljnu včlovečenega Boga, k prestolu Sinú človekovega v nebesa, od kodar spet kakor obilna blazivna rosa pada v vsako serce, ki se v pobožni gorečnosti vnema za to velikodušno ljubezen Gospodovo v presv. Zakramentu. S sv. opravilom Marijnim pa prav primerno združuje naša bratovšina pobožno delavnost skerbne Marte, in ravno to ji mora vsa serca pridobiti.

Z veliko radostjo moremo tedaj tudi letos naznaniti, da se je število udov, ki so pristopili k naši bratovščini v ljubljanski škofiji, narastlo v preteklem letu od 13.683 na 15.476.

Ravno tako so se tudi primeroma pomnožili navadni prihodki (vstopnina, letni dozeski udov in pa nabiranje pri mesečni službi Božji) na 2929 gld. 31 kr. Razun tega je došlo še 361 gl. v posebnih darovih, ki so nekakošno povračilo za stroške pri posameznih cerkvah. Družba je namreč dobila v ta namen iz Javorij 5 gl., z Ježice 30 gl., iz Leš 40 gl., iz Zlatega polja 20 gl., iz Bleda 20 gl., iz Dražgoš 60 gl., iz Harij 30 gl., iz št. Jurja pri Svibnem 40 gld., iz Hrenovic 50 gld., iz Lesc 10 gl., iz Mokronoga 48 gl., od gospé Kavčičeve 5 gold. Vsi dohodki družbeni tega leta znašajo tedaj 3190 gl. 31 kr. avst. v.

Kako dobro in koristno da so se obernili ti dohodki; kako bogato da so se obdarile revne cerkve, čeravno se je pred vsem na to gledalo, da je blago in delo popolnoma primerno visokemu namenu in cerkvenim zahtevam; — koliko časa in truda da je v ta namen nesebično darovala izbrana družbica marljivih in blagodušnih ženskih udov naše bratovšine; — tega se je vsak

lahko prepričal, kdor se je potrudil pogledat očitno razstavo vseh teh cerkvenih izdelkov od 8. do 18. majnika t. l. v posebej zato odmenjenih sobanah prečestitih gospej Uršulinaric. Vidile so se te-le reči: 5 belih plujalov, 20 mašnih plaščev (7 belih, 6 rudečih, 4 vijolični, 3 zeleni, med temi 8 s svilnato vezanimi križi), 23 štol za posebne potrebe, 14 velumov, s svilo in zlatom opisanih, 1 banderce za pred sv. Rešnje Telo, 16 vezanih burz za obhajila, 1 z zlatom in svilo vezen plašček za okoli obhajilnega keliha, 50 vezanih altarnih blazinic. Perila je bilo: 1 altarni pert in 30 mašnih srajc z lepimi, terdnimi čipkami (med temi 7 umetno z rokami narejenih) 90 poramnic, 30 prepasov, 86 pal, 100 korporalov, 400 purifikatorjev, 200 ročnih pertičev iz pravega platna.

Ko so bile te reči postavno blagoslovljene, so se med te-le cerkve ljubljanske škofije tako-le razdelile. Dobila je:

V ljubljanski dekaniji:

1. Cerkev sv. Jurja na gradu: 2 altarni blazinici;
2. v Šentvidu pri Ljubljani: 1 banderce za pred sv. Rešnje Telo, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
3. v Sostrem: 2 altarni blazinici;
4. v Sori: 2 altarni blazinici.
5. v Šmartnem pod Šmarno goro: 2 altarni bl.;
6. na Ježici: 2 altarni blazinici;
7. v Rudniku: 1 burzo in štol za obhajila, 3 korporale, 2 pali, 6 ročnih pertičev, 12 purifikatorjev;
8. na Golem: 1 mašni plašč, 1 štol za obhajila;
9. pri sv. Katarini: 1 mašni plašč.

V loški dekaniji:

10. V škofji Loki: 1 mašno srajco, 3 poramnice, 1 prepas, 6 korporalov, 4 pale, 24 purifikatorjev, 12 ročnih pertičev, 1 štol za pridige;
11. v Poljanah: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
12. na Trati: 2 altarni blazinici;
13. v stari Oselici: 1 velum, 1 mašno srajco, 3 poramnice, 1 prepas;
14. v Sorici: 2 altarni blazinici;
15. v Javorjih: 1 burzo za obhajila, 1 mašno srajco, 3 poramnice, 1 prepas, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
16. pri sv. Lenartu: 2 altarni blazinici;
17. v Dražgošah: 1 mašni plašč.

V Kranjski dekaniji:

18. Na Primskovem: 1 štol za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnice;
19. v Teržiču: 1 mašni plašč;

20. v Lomu: 1 pluvijal;
 21. v Predvoru: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 22. v Terbojah: 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;

V radoliški dekaniji:

23. V Gôrjah: 1 burzo in štolo za obhajila, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 24. v Gradu: 1 plašček za okoli obhajilnega kelha, 2 altarni blazinici;
 25. v bohinski Bistrici: 1 mašni plašč;
 26. v Breznici: 1 velum, 4 korporale, 3 pale, 16 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev;
 27. v Dovji: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 28. v Jesenicah: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 29. v Ljubnem: 1 pluvijal;
 30. v Lescah: 1 mašni plašč.

V kamniški dekaniji:

31. v Kamniku: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev, 1 štolo za pridige;
 32. Frančiškanska cerkev v Kamniku: 2 maš. srajci, 6 poramnic, 2 prepasa;
 33. v Mengšu: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 34. pri sv. Petru v Komendi: 1 mašni plašč;
 35. na Berdu: 2 altarni blazinici;
 36. v Motniku: 1 mašni plašč;
 37. v zgornjem Tuhinju: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 38. v Tujnicah: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 39. v Rovi: 1 velum, 1 štolo za pridige, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev.

V moravški dekaniji:

40. V Moravčah: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev, 1 štolo za pridige;
 41. v Verhpolji: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 42. v Vačah: 2 altarni blazinici;
 43. v Kolovratu: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 44. v Hotiču: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 45. v št. Ožbaltu: 1 mašni plašč.

V šmarski dekaniji:

46. V Šentvidu pri Zatičini: 1 mašni plašč;
 47. v Zatičini: 1 burzo in štolo za obhajila, 4 korporale, 3 pale, 16 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev;
 48. v Žalini: 2 altarni blazinici.

V litijški dekaniji:

49. V Šmartnem pri Litiji: 2 mašni srajci, 2 prepasa, 6 poramnic, 6 korporalov, 4 pale, 24 purifikatorjev, 12 ročnih pertičev, 1 štolo za pridige;
 50. na Svibnem: 1 mašni plašč;
 51. v št. Jurji pri Svibnem: 1 mašni plašč;
 52. v Dobovcu: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.

V trebanski dekaniji:

53. Na Trebelnem: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 4 korporale, 2 pali, 16 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev;

54. v Mokronogu: 1 velum, 1 štolo za pridige, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev 6 roč. pertičev;
 55. pri sv. Križu poleg Turna: 2 alt. blazinici;
 56. v Ambrusu: 2 altarni blazinici;
 57. v Selu: 2 altarni blazinici, 1 prepas, 1 korporale, 2 pali, 4 purifikatorje.

V kerški dekaniji:

58. V Šentjerneju: 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korpor., 4 pale, 24 purif., 12 roč. pert.;
 59. v Boštanju: 4 korporale, 3 pale, 16 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 60. v Kostanjevici: 1 burzo in štolo za obhajila, 4 korp., 3 pale, 16 purif., 8 ročnih pertičev;
 61. v Studencu: 1 mašni plašč.

V novomeški dekaniji:

62. Frančiškanska cerkev v Novem mestu: 1 mašni plašč;
 63. v št. Mihelu pri Novem mestu: 1 alt. pert., 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poram., 1 štolo za prid.;
 64. v št. Marjeti pri Klevevžu: 2 altarni blazinici;
 65. v Prečini: 1 mašni plašč;
 66. v Šempetru pri Novem mestu: 2 alt. blazin.;
 67. v Poljanici: 2 altarni blazinici.

V metliški dekaniji:

68. V Semiču: 2 altarni blazinici;
 69. v Suhorju: 2 altarni blazinici;

V kočevski dekaniji:

70. V Kočevji: 2 burzi in štoli za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 71. v Starem logu: 2 altarni blazinici;
 72. v Mozlu: 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 73. v Polomu: 1 mašni plašč.

V ribniški dekaniji:

74. V Dobropolju: 1 mašni plašč;
 75. v Dolenji vasi: 2 altarni blazinici;
 76. v Turjaku: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 77. v Loškem potoku: 2 altarni blazinici.

V verhnjski dekaniji:

78. Na Verhniki: 1 mašni plašč;
 79. v Polhovem gradu: 1 velum, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev;
 80. v Horjulu: 1 pluvijal;
 81. v Logatcu: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 82. v št. Joštu: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas 3 poramnice;
 83. v Hotedersici: 1 mašni plašč;
 84. v Rakitni: 2 altarni blazinici;
 85. v Černem verhu: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poram., 3 korp., 2 pali, 12 purif., 6 roč. pertičev.

V idrijski dekaniji:

86. V Žiru: 2 altarni blazinici;
 87. v Spodnji Idriji: 1 burzo in štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice;
 88. v Godoviču: 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice, 1 burzo in štolo za obhajilo.

V cirkniški dekaniji:

89. V Planini: 1 velum, 4 korporale, 2 pali, 16 purifikatorjev, 8 ročnih pertičev.

V postojnski dekaniji:

90. V Hrenovicah: 1 pluvijal;

91. v Razdertem: 1 burzo za obhajila, 3 korporale, 2 pali, 12 purifikatorjev, 6 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 3 poramnice.

V bistriški dekaniji:

92. Na Premu: 1 pluvijal;

93. v Harijah: 1 mašni plašč.

Hvaljeno, česeno in moljeno bodi na veke presv.

Rešnje Telo!

V Ljubljani praznik presv. Serca Jezusovega.

Koliko veljá pregovor: „Poštenjak svoje vere ne spremeni?“

So nektera načela kakor móli in v kratkem času tek krog sveta končajo. Stavek, ki sem ga na čelo tega odstavka postavil, da namreč poštenjak svoje vere ne spremeni, je eden take verste. (Ta pregovor je blazina, na katero se krivoverci in razkolniki naslanjajo in na nji dremlejo, da se k luči prave, katoliške vere ne spreobernejo, če tudi vedó, da so v zmoti.) Protestantje ga ravno tako zagovarjajo, kakor nekteri le še po imenu katoličanje, enako delajo razkolniki. V nekterih drušnjah je zapovedani pripevek (refrain), s katerim se vsi pogovori o veri končavajo, so celó še katoličanje — prav nevredni, da še to ime imajo —, da se skazujejo za ljudi brez predsodkov, ki terdijo to načelo, kadar se na primer o prestopu kakega veljaka iz protestanstva ali razkolništva v katoliško cerkev govorí. Pri vsem tem pa je to načelo, akoravno je žalibog že močno razširjeno, le velika zmota, česar se v naslednjem prepričati hočemo.

Ako poštenjak svoje vere ne spremeni, mora to res biti po vsih deželah celega sveta. Resnica se namreč ne menja s širjavnimi stopnjami in ne z visokostjo tečajev. Tedaj mora kitajski poštenjak vedno pri Konfucijevi veri ostati, indijanski poštenjak ne smé nikdar svojega Budo zapustiti, muhamedanski poštenjak naj se vedno Muhamedu uklanja in judovski poštenjak naj ne preneha Jezusa Kristusa preklinjati itd.! Vsi malikovavci in neverniki, akoravno so v nar ostudnejši malikovanje vtoplejeni, ne smejo ne za las odstopiti od svojih hudobij in zmotnjav, in kako bi ne bilo to? Ako je resnica, da poštenjak svoje vere ne spremeni, ne more nihče teh sklepov tajiti.

Dalje je po tem modrovanji po Jezusu vstanovljeno apostolstvo popolnoma odveč.

Pojdite, je rekel svojim apostelnom, in učite vse narode, učite jih vse spolnovati, karkoli sem vam zapovedal. Pa aposteljni bi bili morali naravnost reči: Gospod, kak namen imaš, da nas razpošiljaš? Ali ne veš, da se ne smemo obrniti do poštenjakov, kajti ti vere ne spreminjajo! Oprosti torej, da Ti ne moremo služiti. — Ako so brez takega ugovora aposteljni po svetu šli, morajo se vsi brez razločka zavreči in pogubiti, morajo se zavreči vsi nasledniki sv. Petra, ki so skoz vse stoletja razpošiljali blagovestnike, naj neverske narode k prestopu k pravi veri pregovorijo. Morajo se zavreči največi svetniki svete cerkve, ki so s tako gorečnostjo nevtrudeno delali, da so spremembo vere pri zgubljenih dosegli, morajo se pogubiti vsi verski spričevavci, ki so ceno svoje kervi za nepremišljeno spremembo vero dali, še celó pogubiti bi morali — strah me je izgovoriti — Jezusa samega, ki je med judovsko ljudstvo na svet prišel, da je na mesto stare Mojzesove postave novo, na mesto predpodób resnico postavil, ali z drugimi besedami, da je vero spremenil. Če je pa predstavek resničen, se tudi sklep ne da tajiti.

V resnici je pa ta predstavek popolnoma lažnjiv, kajti duh človeški je vstvarjen, da resnico išče, kakor serce, da v Bogu miruje, in kadar resnico najde, je zavezan jo z veseljem objeti in je ne izpustiti. Kadar gre

pa za versko resnico, je reč vsa bolj resna. Zavezan si v vesti, kajti verska resnica ni le samo za to, da človeka oblažuje (požlahtnuje) v sedanjem življenji, marveč je edino sredstvo prihodnjega zveličanja. Ako Bog človeku resnico predstavi, je človek nikakor ne smé od sebe vreči, če jo zaverže, si sam oestro kazni nakoplje, kajti, ako spoznane resnice ne sprejme, odpové se svojemu namenu; razžali pa tudi Boga, ker, kakor se navadno govori, svoje oči pred lučjo zatiska ter se brani Boga povelicevati, dasiravno se mu v svoji neskončni milosti spoznati daje.

Ako se ta izrek samo na tiste obrača, ki so kaki keršanski občini vdani, se tudi takrat ti ljudje ne morejo ogniti očitaniu brezboštva, kajti ali je kdaj mogoče, da je izmed mnogih verskih občin, ki se hvalijo, da so Jezusa Kristusa, več kakor ena v posestvu resnice? Ako ni resnice v dveh verskih občinah, ki druga drugo izločujete, mogoče, mora se reči, da nimate obe resnice. Ako je le to resnica, kar je Jezus Kristus razodel, in ako je Jezus Kristus le eno razodenje na svet pri nesel, bo tedaj le tista verska občina resnico učila, ktera uči njegovo razodenje, in to zopet iz že omenjenega razloga, da mora vsak, kdor resnico spozná, jo tudi sprejeti.

Kdaj pa je resnica, da poštenjak svoje vere spremeniti ne smé? Kadar se o katoličanu govori; kajti za katoličanstvo govori toliko sto in sto važnih in neoverzljivih vzrokov in spričeval, da bi se moral poprej pаметi odpovedati, kakor pa vero spremeniti. Le samo katoliška cerkev ima lastnika solnca resnice, in prav lahko jo vsakdo spozna kot vir vsih resnic; le katoliška cerkev ima naj popolnši edinost, ktero ji je Jezus Kristus kot zastavo zapustil; le katoliška cerkev ima temelj skalo, na katero jo je Jezus Kristus sozidal in ji obljubil, da je peklenske vrata ne bodo premagale; le katoliška cerkev ima tisto svetost, ktero ji je nebeški Ženin z neprecenljivo doto zapustil; le sama katoliška cerkev ima neskončne zaklade čudežev in družih milost, ki jo obdajajo kot dragi biseri. Le zoper katoliško cerkev so se zaklele vse posvetne moči, le ona je vedno zmagovavka izšla iz silovitih bojov, kajti zruši se naj silovitejši velikan, kadar ob Petrovo skalo treši. Vidila je naša sv. katoliška cerkev, kako so se raznotere krive vere začele, vidila je pa tudi, kako so začele propadati in slabeti; katoliška cerkev sama mirno veslá, ne gledé na viharje, ktere so ji pripravljali neverniki v svoji sleposti, ne gledé na nezvestobo nekterih lastnih sinov, ki so izdajavci šli v sovražni tabor, in so se z zvijačo in strastjo zoper svojo dobro mater bojevali, mirno veslá in ni še in ne bo njen čoln udaril ob skriven rob v morji, kajti nevidno je v čolnu čolnar Jezus Kristus, ki zapoveduje viharju in morju. Ker ima tedaj le katoliška cerkev te in neštivilno družih človeških in božjih razlogov za-se, ne more tisti, kdor je enkrat v katoliški veri, je spremeniti, razun ako se očitni resnici odpové in očitni laži veruje. Ako pa kaj nasprotnega protestant ali anglikan terdi, je to ena naj večih zmót, ki je bila kdaj na svetu izmišljena. Ti ljudje so od včeraj in imajo začetek od mož, ki pač niso kaj sloveli zarad čednosti. S kervavim mečem v vojskah so si priveržencev pridobivali, komaj pa so nastali, že so se sami med seboj razkrojili v neštivilne stranke. So pa brez svetih sporočil, ki segajo tje do božjega Sina; nimajo čudežev, da bi njihovo vero poterjevali; nimajo božjih milost, da bi jih razsvetlovala; nimalo cerkve, da bi edinost spričevala; nimajo prave verske družbe, ker nimajo nezmotljive oblasti, da bi dvombe rešila in zmote popravila; če tudi danes vedó, kaj verujejo, niso si svesti in tudi ne morejo biti, kaj bodo jutri verovali. Če v takih okolišinah še reči zamorejo in smejo:

„poštenjak svoje vere ne spremeni“, kdo zamore tako prevzetnost in ošabnost prenašati? Teda, kadar jim luč resnice čisto in nedvomljivo sveti, ali je tudi takrat ne smejo sprejeti? Naposled pa še to tirjate, naj vam katoličan to neslanost priterjuje, da ga boste brez pred-sodkov imenovali.

(Dalje nasl.)

Čertice iz življenja sv. Očeta Piya IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

Ko Mastaj proti koncu l. 1825 spet v Rim nazaj pride, prične zopet svoje javno delovanje s tem, da je izvoljen za kanonika. Pa nič kaj ga ni veselila nova dobra služba in častni naslov. Njegova prirojena živahnost, prijetno smehljanje in prikupljivo šaljenje ga je jelo vidoma zapuščati. In kmali so zapazili njegovi prijatelji, da mu nekaj manjka in tudi uganili, česa: manjkalo mu je malih sirot, ubožcev, nesrečnih in zapuščenih, katerih nikakor ni mogel pogrešati. To njegovo željo so zvedili tudi tedanji papež Leon XII in mu izročili precej čez dva mesca oskerbnništvo in vodstvo naj večega dobrotnega vstava, sv. Mihela. V tej hiši je vse združeno, kar koli si more človeška usmiljenost izmisliti, kar koli zahteva dolžnost in zapoved dušnih in telesnih dobrih del. V enem oddelku se preskerbujejo zapuščeni otroci in zanemarjeni postopači, v drugem se odgojevali in podučujejo uboge deklice, v tretjem se ozdravljajo osamelci starčki in vsakoverstni bolniki, v četrtem se učijo ukaželjni mladenči mnogoverstnega rokodelstva, spet v petem se pokorijo politični in drugi hudodelniki itd. Varstvo toliko in tako različnih ljudi je bilo zdaj izročeno mlademu, toda že skušenemu Mastaju. Kdo drugi bi se bil ustrašil take ogromne naloge, on pa se je je močno razveselil. Prejšnja radost se mu je spet povernila in sladko smehljanje je spet kinčalo njegovo lice, ko je ves zamaknjen v svoj prihodnji poklic premišljeval, kako bo spet, kakor nekda, med sirotami, nesrečnimi, bolnimi in umirajočimi, kot tolažilni angelj povsod razširjal veselje, upanje in mir, kjer je bila pred obupnost in kalna žalost. Ta vstav, nar večji in nar imenitniši v celem Rimu, se je bil pod prejšnjimi nadzorniki močno zadolžil, pa Mastaj je v kratkem vse poravnal in še v veliko drugih rečeh hišo močno pre naredil in zboljšal. Med drugim je tudi sprožil in vresničil misel, da se je delavcem tega vstava polovica zaslužka precej v posebno knjižico vpisavala in na obresti nakladala, kar je bilo poznej velika pomoč vsakemu, ki je jel na svojo roko delati. Mastaj je le dvajset mesecev v tej službi ostal in s svojo pridnostjo in spretnostjo si še večjo ljubezen pridobil pri Leonu XII, ki so ga tudi za trud vredno poplačali in ga že v 36. letu 21. majnika 1837 izvolili za nadšofa v Spoleti.

Ali ni ga bilo hujšega opravila, kakor v tem mestu biti za škofa. Bilo je namreč takrat razdeljeno v dve stranki, ktere ste druga drugi vedno kljubovale. Jeza in strast ste na obeh straneh že tako visoko vskipele, da se je bilo bati punta. A Mastaj je bil — če le kdo — mož, ki je znal še tako vroča serca ohladiti in umiriti. Z njim se je spet povernil mir in sprava med zidovje, med katerim je pred vedno odmeval kreg in prepir. Že mila, prikupljiva zunanost lepega vzvišenega pastirja v naj boljših letih, si je naenkrat pridobila serca vsih, ki so ga vidili. — Kakor modri vojskovodja nar pred skuša pozvediti, kakošne so lastne in sovražne moči, tako je bilo tudi njegovo prvo delo, da se je prepričal, s kom ima opraviti; toda nikakor ne po krivih potih, temuč, kar se je dalo, naravnost in očitno. Sam je obiskaval svoje ovčice in glasil se pri bogatih in revnih, pri lahkoživcih, ki tako rekoč brez dela od kapitala živé, kakor pri terpinih, ki z delom svojih žu-

ljevih rok sebe in svoje hranijo: pri vsih stanovih je razlil svoj blagoslov, povsod razširjal mir in tolažbo. Pred vsim pa je iskal ubogih družin, oslabeledih starčkov, zanemarnjenih otrok, in kakor nekda v Rimu, je tudi tukaj lajšal bolečine in sušil solze, kjer koli jih je našel ter tudi tukaj vstanovil siromašnico, v kateri so se zanemarnjeni otroci rokodelstva učili. Pri vsaki reči pa je bil neizrečeno previden. Skoraj eno leto se je samo učil in opazoval, in dokler ni vsih okoliščin na tanko poznal, ni spremenil nobene reči. Zato je bilo pa potlej njegovo delo toliko koristniše, da se je v kratkem vse mesto v vsakem obziru spremenilo in prerodilo. To se je zlasti pokazalo ob času skoraj splošnega punta na Laškem. — Strupeno seme namreč, ktero so bile družbe skrivnih „zidarjev“ in „oglarjev“ skoraj povsod skrivaj zasejale, jelo je poganjati in tako obilno roditi svoj kužljivi sad, da ga od tridesetega leta še ni zmanjkalo, temuč se je še do današnjega časa tako ohranilo, da nekteri kar hlepijo po njem, drugim pa se po sili vriva, čeravno zobe in usta tiščijo pred njim. Pa čeravno je takrat razsajalo po vseh provincijah rimske države (razun Rima) in skoraj po vseh mestih laške dežele strašansko puntanje in klanje, je vendar ohranil modri pastir Mastaj mir in red v svoji škofiji, kolikor je bilo moč v taci časih. Kar nenadoma pa pridere v mesto Spoleto do pet tisoč upornikov, ktere so bili od drugod prepodili avstrijski vojaki, prispevši laški deželi na pomoč. Strah je bil velik, toda tudi zdaj ni Mastaj poguma zgubil. Hitro gre pred mesto in prosi avstrijskega generala, naj prizanese, ker upa si sam z lepo upornikom orožje iz rok pobrati in tudi njegovi vojski zadostiti. Bil je uslišan. Pa tudi v mestu so poslušali uporniki njegovo opominjevanje, njegove prošnje, njegove obljube (obljubil jim je namreč nekaj tisočev škudov ako prenehajo boj). Do solz ginjeni položijo orožje iz rok (več tisoč pušk in pet topov) in nehajo se ustavljati. Kako so bili meščanje hvaležni za to čudovito zmago, za ohranjenje mesta in življenja! Vse mesto je bilo tisti večer razsvitljeno in krog škofove palače vse polno hvaležnega ukajočega ljudstva. — Še to moramo pristaviti, da niso imeli uporniki toliko zaupanja do svojega poveljnika, kakor do Mastaja, ker so prosili škofa, naj jim on razdeli denar, ki so ga bili zdaj od njega dobili.

Ravno tako je rešil blagi škof Napoleona III iz hude hude zadrege, ko je kot ubežnik preoblečen pri njem iskal pribežališča. Večkrat celo s solznimi očmi je prosil papeža in naposled tudi prosil zanj popotni list, da se je rešil. — Kako mu je hvaležen?

Da bomo še natančnije razvidili, kako splošnja, goreča in djanska je bila njegova ljubezen do vsih svojih ovčic, naj povemo tu še té-le dve lepi prigodbici iz onega časa, ko je bil še škof v Spoleti.

Nek viši opravnik rimske policije je z vilikim trudom popisal imena vsih, ki so se v prejšnjih letih prekucije (1831 in 1832) kaj pregrešili. Mislé, da bo za ta res veliki trud pohvaljen ali poplačan, nese imenik prav ponosno berž škofu Mastaju pokazat, preden ga pošlje v Rim. A Mastaj ni hotel biti sodnik svoji čredi, marveč dober pastir. Zato ves osupnjen prebira in pregleduje imena, ter precej misli, kako bi mogel rešiti svoje otroke. Bilo je ravno po zimi; Mastaj sloni ob gorki peči in roka se mu trese... Pa kar na enkrat se razvedri in svoj mili jasni pogled oberne na opravnika in smehljaje reče: „Ljubček moj, Vi kaj slabo umete moj in svoj posel. Kadar hoče volk ovco raztergati, ne pride pred ovčarju pravit, da jo bo.“ Ko bi mignil, verže papir na ogenj in opravnik sramote ne vé, kam bi se djal. Kakor hitro je odšel, berž je dal Mastaj zapisanim, katerih imena si je bil zapomnil, to vediti: vsi so se srečno odtegnili, nekteri celo na škofov odgovor. Da pa vse

natanko poveme, moramo še pristaviti, da je bil nadškof Mastaj v Rimu zato nekoliko — kregan. In res je bila to napaka, toda taka napaka, kakoršna grešnika stori za svetnika, kakoršnih se celo svetniki niso mogli zderžati. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Koliko se s tako imenovanimi „liberalnimi“ hinavci dá „paktirati“, koliko jim vstreči, piše nov dokaz „Kärntner Blatt.“ Da memo gredé povemo, mi si nismo nikoli žulov delali za njih zvezo, in zdaj smo še bolj prepričani, kaj so ti ljudje in česa išejo; ako se sami k katoliškim načelom ne spreobrnejo, je vse zastonj, ker v njih djanji se razodeva „frajmavrarski duh“, ne pa liberalstvo. Omenjeni list pravi: „Človek zamore biti dober katoličan in zraven tega prav liberalen mož, to je naš program. Pol leta že izhaja naš list, in ne verjamemo, da bi nam mogel tudi naj hujši nasprotnik očitati, da smo se od tega ravnila odmaknili. Bili smo katoliški in liberalni. — Toda „Kärntner Blatt-u“ se mora po vsaki ceni pos podpisati; vse je dobro, kar k temu pomaga, psovanje in zasramovanje, laž in obrekovanje, zvijača in sila. Posebno pa so tri bobnovke, ki se zoper naš list na boj vlačijo: „Ultramontan“, „klerikal“ in „national.“ Mi pa kličemo s sv. Očetom Pijem: „Rečem naj se njih imena povernejo, pa je konec prepira.“

Potem razlaga „K. Bl.“ besedo „ultramontan“ in pojasnjuje med drugim, da „ultramontan“ pomeni „unkrajgorški, ker je središče sv. cerkve za nas katoliške Avstrijane „unkraj gorá“ — v Rimu. Prav za prav tedaj — po naredbi Kristusovi mora vsak katoličan ultramontanski biti, in ako katoliški keršeneč ni ultramontan, potem je on tudi takó katoličan, kakor je Judež lškarjot še apostelj bil.

Za sv. leto. Da bi se ustreglo željam pobožnega ljudstva, bodo konec tega mesca, kakor slišimo, pri g. H. Ničmanu na svitlo prišle bukvice, ki bodo kratko razlagale pomen vesoljnega cerkvenega zbora ter obsegale potrebne pobožnosti in molitve za sv. leto. — Več se bo naznanilo, ko bo delo zgotovljeno.

Od katoliške družbe za Kranjsko. K obletnici, ko so bili sv. Oče Pij IX izvoljeni in kronani, odbor pripravlja shod svojim družnikom na 20. tega mesca, to je v nedeljo.

Vodstvo Čitalnično je sopet za ta dan z znano blagovoljnostjo svojo dvorano katoliški družbi posodilo; torej bode snid v Čitalnici — zvečer ob šestih.

Govori se bodo verstili s petjem. — Sklep bo srečkanje ali loterija.

Vsem udom katoliške družbe se to naznanuje in so povabljeni.

Za odbor

Viljem gr. Wurmbrand.

„Zagrebački katol. list“ je prinesel prelepo elegijo v latinskih distihih na ranjc. kardinala Havlika od zagrebskega korarja Fr. Milašinović-a. Tu se vidi prava klasiška olika. Radi bi pa vidili enkrat tudi saj en sam pošten distih od nove bahavske ère, ki je mojstrinja v psovanji, koliko pa družega vé in zná, nam prav malo skazuje. (V „katol. besednici,“ se more viditi omenjeni zalospév.)

Skerb za blagor ljudstva. Slavna kmetijska družba je iz državne subvencije 50 gl. prisodila preč. gosp. Janez-u Škofic-u, fajm. v Suhor-u, ki so ga že poprej svitli cesar zavoljo zaslug za narod z zlatim križem s krono poslavlili. Sedanji čas je potrebno, da včasí pojasnujemo, kako duhovstvo tudi za telesni blagor našega naroda dela, ker je zmiraj več kertov, ki poštenje in zasluge duhovstva v nič devajo. Kolikor vemo, je preč. gosp. Škofic že 11 lét pastir s pičlimi

dohodki na Suhoru. V tem času je iz skalovite pečine pripravil lepe prostore za njive, verte in vinograde. Pri tem trudnem delu je požgal na 4 stote (cente) smodnika; v nogradu je zasadil leto za letom krog 40 tisuč (40.000) tert. Dobil je zadnje leta tudi zlahtnih obrenskih tert (od Rena ali Rajne), nekoliko tacih iz Klosterneuburga, iz katerih jih zdaj po ključih (Schnittreben) namnožuje. Samo to leto je tacih nad 6000 nasadil, nekoliko stotin pa farmanom razdal, kateri jih bodo posihmal lahko zmiraj več dobivali iz farovškega verta. To pa je rečeno samo o vinogradu in vinstvu, da molčimo o tem, kar ta neutrudljivi gospod dela in koristi s svilorejo, sadstvom in poljedelstvom.

Iz slov. Bistrice, 7. rožn. *) Nepotrebno je sicer več kaj pisati o nemškem taboru v slov. Bistrici, ki že ves svet vé, da je fiaško napravil; vendar naj nekoliko opazek še dostavim. Večina jih je govorilo zoper Slovenijo, pa o tem drugi časniki bolj na tanko govoré. Nas bolj zanimiva drugo vprašanje, ki verske postave in konkordat zadeva. Kar se je vse o konkordatu govorilo, je smeha in obžalovanja vredno; smeha zato, ker so nekteri o konkordatu govorili, ki še ne vedó, kaka stvar to je, — in omilovanja, ker niso nič novega nam povedati znali, temuč le one suhoparne kremljarije ponavljali, ktere ste „Presse“ in „Tagespost“ že sto in stokrat preževali, ne da bi kaj hrane v nji najšli. Konkordat je bil snop, po katerem so vsi tolkli, in to navadno h koncu govorov, da so tako saj nekoliko dopadenja in ploskanja si pridobili. Pametni kmeti, ki so od daleč to slišali, so jim herbte pokazali in šli raji domo, kakor da bi take čenčarije poslušali, ker še imajo zdravo pamet in terdno vero. Če so se kmetom začeli bližati in jih vabiti v jahališče, so se slišali klici: „Oslepariti nas hočete; pa ostanite raji sami slepci.“ — Eden imenit-niših govornikov je bil Hamer-Purgstall. Če ta gospod „le v tem srečo Avstrije“ vidi (ta izraz je menda v kakem časniku bral), da se konkordat celo odpravi, ga omilujemo, da ima tako kratek pogled; in če ta svoj izrek opravičuje, rekoč: „Jaz sem katoličan iz terdnega prepričanja, pa ne, akoravno, temuč, ker sem katoličan, sem sovražnik konkordata,“ menda sam ni razumel, kar je izrekel, ker bi drugač moral občutiti zaušnico, ktero si je dal. — Da je stotnik Seidl sovražnik „klerikalcev“, in da to „ostane“, nam je prej znano bilo, kakor je bil izvoljen za poslanca, zato je celo nepotrebno bilo, da je to tukaj očitno izrekel. Dosti bolje bi mu bilo, ko bi bil mesto tega raji svoj program razložil volilcem, ktere je neki okoli jahališča vidil, da mu ne bi trebalo se opravičevati, da (na to) ni pripravljen. Sploh pa je nekoliko smešno, če poslanec svojega programa na pamet ne zná. — Dr. Schmidt bi bil dosti bolje storil, ko bi bil Bistričanom svojo opičjo teorijo razlagal, bi saj sebi slovez delal; da pa to svečanost naj véči imenuje, ktero je Štirsko kdaj doživelo, si ne moremo drugač razložiti, kakor, da je ali do zdaj spal, ali še le pred kratkim, gotovo po taboru v Žavcu, iz merkovce človek postal. — Gosp. prof. Marek je tudi govoril; vidilo se je, da se je na govor pripravil; njegov močen glas je ljudstvu dopadel. Da je že slovensk jezik popolnoma v šole in uradnije vpeljan, se mu je menda v Celju sanjalo. Še enega govornika ne smem prezreti, bil je nek profesor, ki je prinesel v imenu družbe „Fortschritt“ zboru serčen pozdrav. Ko bi bil pri tem ostal, bi bil svojo nalogo popolno izvršil, kajti kar je še več govoril, je celo nepotrebno bilo. Konkordat ga serbi, in zato se je po njem nekoliko počohal. Izrekel je tudi sledeče besede: „Le nam verujte, mi vam bomo vselej res-

*) Nekoliko zakasnjeno; torej toliko ležej le nekaj posnamemo, kar bolj cerkev tiče.

nico povedali; kar z lece slišite, ni vse res.“ Tega gospoda bi saj radi vprašali, kako veljavo da ima pri slovenskem ljudstvu, še več, kako veljavo da ima pri svojih lastnih učencih, da s tako širokimi ustmi Slovence vabi, naj bi mu verovali? Kdor je tega gospoda slišal pred 20, in pred 10 leti pa zdaj, se je prepričal, da se je že tretjokrat v svojem mnenju premenil, in koliko je taki vreden, da mu verujemo, sami lahko presodimo. Kar drugo zadeva, da „ni vse res, kar se z lece govori,“ si je sicer popravil, da ne misli verskih resnic, pa bolje bi bilo, ko bi si bil te besede za prihodnji zbor prihranil, da mu gradiva ne bi zmanjkalo. Omenim še tudi tolmača nemškega tabora g. dr. Lestmaierja; njemu gre čast, ker saj slovensko dobro govori, če tudi v sercu ni Slovenec, konkordat bi pa bil smel celo pri miru pustiti, je mu najmanj na poti. — Toliko govornikom! —

Vtis tega tabora na Slovence naše okolice ni bil tako grozno velik, kakor je to ona stranka mislila, ker zbor le zasmehujejo. Le to smem izreči, če se taki tabori v Bistrici ponavljajo, da bo katoliška in slovenska stranka vedno močnejša; to se že zdaj po prvem vidi.

Iz Kočevja. J. A. (Konec.) Milost božja je tukaj očitno delala. Posebno moške so se prav pošteno in res moško obnašali. In če bi bilo tudi res, da so v veri bolj slabi, kar se ni čuditi, ker po nemškem vsakošne brezbožne ljudi slišijo, marsikaj nerodnega vidijo in beró, je kratkovidni dopisun s tem le dokazal, da je misijon moškim še bolj potreben, ker potrebujejo potrdjenja v veri. In to se je gotovo te dni z božjo pomočjo tudi zgodilo.

Nereda ni bilo vse dni nobenega, gorečnost pa taka, da so ljudje vse delo popustili in le za dušo skrbeli. Kakor množice pri Jezusu, so tudi tukaj nekteri celi dan brez jedi čakali; ker zadnja dva dni so bili zadnji še le okoli petih zvečer obhajani. Radovedni smo tedaj, kaj bo omenjeni dopisun zdaj pisal, ker je obljubil natančno sporočiti, kako bo misijon (po njegovem) spodletel. Pa hvala Bogu, ni spodletel ne, temveč bolje se je obnesel, kakor smo pričakovali.

Pokazalo se je pa tudi, kako potreben je bil tukaj misijon (in kako potreben bi bil še kje drugje na Kočevskem, posebno v mestu), pokazalo se je, da Kočevarji niso tako brezverni, kakor je dopisun mislil, ki je berž ko ne, njih vero po svoji meril. — Farmani sami so bili misijona tako veseli, da so nekteri jokaje g. fajmoštru se zahvaljevali za tak nebeški dar, srenjski odbor pa se je sam konec duhovnih vaj preč. gg. misijonarjem poklonil.

Posebno veselje pa so gotovo občutili preč. g. fajmošter Juri Steurer, ki so misijon iz svojih stroškov preskerbeli in ki so hotli svojim ovčicam spomin zapustiti, preden se podajo na pot v večnost dajat odgovor pravičnemu Sodniku. Gotovo jim bo to tolažba o smertni uri, in misijonski križ, kterega z okna lahko gledajo, jim bo sladil že tukaj dolge in grenke ure, ktere jim bolezen ali druge skerbi prizadevajo. Te do brote jim tukaj ne more poverniti nikdo, toraj naj jim jo poverne Bog tamkaj! Bog poplačaj pa tudi preč. g. misijonarjem njih trud, kterega terpe za zveličanje duš, in so še posebno tukaj terpeli. Dobri farmani jih nikoli ne bodo pozabili in radi bodo pod misijonskim križem zanje molili. — Preserčna hvala še tudi vis. čast. g. fajmoštru J. Zupanu, ki so misijonski križ iz svojih stroškov dali pozlatiti in so tako svojo ljubezen do Mitterdorferjev pokazali, pri kterih so bili prvič duhovni pomočnik! —

Od Stare cerkve so se podali misijonarji na drugi konec kočevske meje, v Planino. Mi jim kličemo: Srečno pot in dobro opravite! Upamo pa, da bo čas prišel, ko

Vas bomo v sredi kočevske dežele mogli pozdraviti. *) Srečno!

Pelnovec.

Natančno preiskovanje mertvaških bukev na Francoskem je skazalo, da duhovni naj višji starost dosežejo, namreč po 66 lét počéz; za njim so prvi učitelji, vertnarji, mesarji in usnarji, ki počéz živé po 57 lét; litografi in kuprorezi naj manj živé, ker počéz le po 41 lét dosežejo. V novi éri bi bilo treba tudi preiskovati, koliko časa životarijo tisti, od nevošljivosti hromôtni, ki najdeljživcem in pa kat. cerkvi življenje zavidajo, n. pr.: liberaluhi!? —

Domače zdravilo. V Egerlandu se neka sraka tudi v postu ni mogla zderžati ter gre na ples. Mati pa, ko hči domú pride, ji napové, da bode zato 14 dni pod streho (na ispi) na merzlem stanovala (blezo, da si plesavsko kri nekoliko ohladi), in da bo le po pol toliko živeža dobila, kolikor druge krat.

Otrok nikoli ne spustite spred oči! V Township-u (r. Tavnšip) v Ameriki gre kmet Stanton (Stent'n) zjutraj na polje orat. Brez njegove vednosti za njim gresta njegova mala otroka, brat in sestra, podasta pa se igrat v visoko suho travo. Oče, ki tega nič ni vedil, zažgè travo. — Otroka sta kmali kakor v ognjenem morji zagernjena, pokanje od ognja je naj berž tudi njuno vpitje preglušilo. Stanton gre domú južinat (opoldan) in še dozdeva se mu ne, kaj strašnega se je otrokoma dogodilo. Kadar zvé, da ju domá ni, začnó iskati, in ni dolgo, da najdejo truplo majhne deklice, ki je bilo kakor pečeno od ognja in strašno viditi. Deček je bil na zorano ledino utekel, pa tudi on je imel nevarne spečenine. — Ne pustite tedaj otrok nikoli samih, zlasti ker tudi dušni ogenj utegne dostikrat nič manj nevaren biti kakor je telesen, ako so brez varstva. —

Kobilice. V stari zavezi je Bog med drugimi šibami tudi s kobilicami žugal, kadar so se ljudje v hudo obernili zapustivši zapovedi Gospodove. Ta strašna nadloga se je jela razodevati tudi po Laškem in prav nič se ni čuditi, ker zavoljo nezmernih krivic, ki jih je ondi cerkev terpela te leta, in se še zmiraj množijo, dežela ne more brez strahovanja Božjega ostati. Velike trume kobilic se je pridervilo o začetku rožnika v Kapitanato, ki se vedno množijo, po potih lazijo, se stikajo po zidéh in gredó pod strehe, dasiravno še nimajo peruti. Nezmerno veliko jih je. Ljudje so v velikem strahu. Preganjajo in lové jih v zbranih družbah, pa jih ne morejo pokončati. V Sicilii jih vojaštvo in delavci v velikih množicah zatirajo in so jih sem ter tje res močno pogonobili, vender pa so zmiraj na straži, da bi se nove zalege ne prikazale.

Mesénež v dvéh ognjih.

Te žgal na zemlji ogenj je meséni,
Ki nisi hotel ga krotiti;
Zató zajél te ogenj je pekléni,
Ki več ne dá se pogasiti!

Dva časa zaničevavcu posta.

I. Pretekli čas.

Človek si ti menda kužje „rase“,
Jéš o postnih dneh mesó, klobase;
Čakaj! hodil še boš brez trebuha,
Milo mervice beračš kruha!

II. Sedanji čas.

Bil si človek nekda kužje „rase“,
Jédel o postnih dneh mesó, klobase;
Zdaj pa hodiš gladen — brez trebuha,
Milo mervice beračiš kruha!

*) Takrat naj bi tudi „Tagblattovemu“ dopisniku „zveličanje došlo“, — če že raji ne préd. Vr.

Pogovor na smertni postelji.

Liberaluh satanu.

Sem orál ledino „liberalno“,
Strašno mahal čedo „klerikalno“,
„Fortšritu“ podajal zlati ključ,
In povsod razširjal novo luč,
Množil zgolj „inteligenc“:
Beži, črna „Ekscelenc“!

Satan.

Kar je dobro, lepo, res,
Čertil si ko črni bés,
Zoper cerkev serd ognjeni
Stregel je edino meni; --
Takim ne odpró nebes:
Tiček moj, le pojdi les! --

Danico je „Tagblatt“ ovajal, da ni rantačila nad kmečkimi gorjaci, ki „življenje in zdravje miroljubnih meščanov v nevarnost stavijo.“ (Poduk v „Novicah“ pa je imenoval „hinavsko svarilo“ — „eine heuchlerische Strapredigt!“) — „Danica“ ni rantačila, kakor n. pr. „T.“ rantači zoper duhovščino, učila pa je ravno unkrat in že stokrat, kako silno pogubljivi so pretepi našemu narodu, in ko bi ljudje nauke duhovnov in Danice tako spolnovali, kakor gre, nikoli bi ne bilo nobenega pojoja in pretepa. Moramo pa tudi to pristaviti: ko bi ljudje ne imeli cerkve in duhovnov, kdo vé, če bi že dostikrat ne bili zmlinčeni in spetičeni ravno tisti, ki po cerkvi in duhovnih mahajo? Tako svet plačuje!

Naj prašamo pa tudi mi „Tagblatt“, zakaj ni on rantačil, temuč s škodoželjnostjo pripovedoval o dveh renegatih ali odpadnikih v Gorici? Zakaj „Tagblatt“ nikoli ne rantači, ampak s sladkostjo naznanuje, kadar kak izdajalec užali svojo mater katoliško cerkev? Zakaj „Tagblatt“ renči kakor medved in rantači nad Pijem IX, ki ga celo turki in daljni neverniki spoštujejo? Zakaj „Tagblatt“ ne rantači nad tistimi, ki vse hudo na Kranjskem na duhovščino hinavsko zavaljujejo? Ali mar ne zato, ker je on sam naj bolj črni zamurec med njimi?

„Tagblattu“ se tudi dozdeva, da bi bilo nam ljubše, ko bi imenoval našo domačo stran „narodno“ kakor pa da jo s „klerikalno“ psuje. Toda on ni pravičen ne sploh „narodnim“ in ne posebej cerkvenim prizadevanjem, zato pa njegovo puhlo modrovanje nima pri nobenih nič veljave: naj torej čečkari in psuje, kakor vé in zná, verjeli mu bodo le samo pobijavci papeževih enciklik in bombarji zoper konkordat. List, kateri z vsake kljuke snema priliko, da bi to z blatom okidoval, kar je našemu narodu naj svetejše, taki list nima v celi naši deželi nobene cene in veljave več.

Razgled po svetu.

V Parizu in po nekterih drugih francoskih krajih so bili te dni vriši in rogovilstva republikanske masti. Pomislika vredne so vstrič teh dogodb Thiers-ove besede: „Evropa gre republiki naproti.“ On dolži vlade, da odjenjujejo, kjer bi morale stanovitne biti, in nasprotujejo, kjer bi morale mečiti in kermi. Vsi pariški časniki, piše „Unità“, konservativni, liberalni, demagogiški so v tem edini, da nočejo več prenašati absolutizma Napoleona III. —

V Chicagu (Čikego) so katoličani iz Nemškega 17.—19. maja imeli štirinajsti veliki shod vsih severo-amerikanskih družb. Pričujočih je bilo čez 2500 oséb poročnikov in poslanstev raznih katoliških družb. S procesijami, prelepimi cerkvenimi opravili, govori, petjem, glasbo itd. se je preslavni shod poveljeval. V prvem ogovoru je generalvikar Fišer opomnil, da velike potrebe ima dežela, posebno pa je za odrejo otrok, za versko oliko mladega zaroda še prazna ledina. Med nasveti vel. zbora je torej prav tehten ta, da naj se na-

pravi semenišče, v katerem bi se mladi ljudje odgojevali za čverste katoliške učitelje. Za vstanovo in ohranjenje tega semenišča bi podružnice vsako leto napravile radovoljne zbirke. Podlago k temu vstavu je storil parski kralj Ludovik z darilom v ta namen. Tudi po Evropi bodo morali katoličani začeti skerbeti za čversto izločno katoliško odrejo, ker vlade s svojimi šolami čedalje bolj prestopajo na nobenoversko (brez-konfesijonalno) polje. —

Trapisti na Turškem. Ni davno kar sta hervaška vlada in zbor odrekla verlim redovnikom trapistom prošnjo, da bi si v njih zemlji napravili samostan in naselbo, kar bi bilo v mnogem oziru za Hervaško močno koristno. Kar niso dosegli katoličani med katoličani, to so dosegli med turki. Na turškem Hervaškem pri Banjaloki so kupili s privoljenjem iz samega Carigrada nad 100 oralov zemlje, kjer bodo pričeli svojo delavnost.

V Pians-u na Tirolskem je bila 25. maja volitev srenjskega odbora in odborniki so imeli pred c. kr. okrajnim poglavarjem priseči. Ves odbor z načelnikom vred pa je določno naznanil, da to so pripravljeni le samo s to pogodbo storiti, da se nič ne tirja zoper katoliško vest, zoper Božje zapovedi, in zoper naredbe katoliške cerkve. Okrajni glavar jim čisto mirno zaterdi, da v tem oziru se jim ni nič bati; toda s tim odbor ni bil zadovoljen, temuč je tirjal, da naj se ta pogoja v prisego vzame. Čez dve uri so se razgovarjali, potem še le je okrajni glavar pogojo v prisego vzel, ker sicer bi nič ne bil opravil z možmi, ki so naj zvestejši državljani, pa ravno zato, ker jim je Bog, vera in zveličanje čez vse.

O linškem škofu piše „V.“, da sila zoper škofa, ki se opira na svojo cerkveno dolžnost in na pravico, ktera je s cesarsko besedo zagotovljena, še koga drugega tiče kakor „cerkvenike“ in „ženice“, s čimur so vladni listi zabavljali. Katoliška kazina v Lincu je sklenila deputacijo poslati do svitl. cesarja. Iz veliko mest po deželi so precej po uni dogodbi s škofom prišle poslanstva z naročilom, koliko nejevoljo med ljudstvom je ta dogodba obudila, in prosili so, da naj se tudi poslanstva do cesarja v prid škofa vdeležé. Šli bote pa dve poslanstvi, ena iz mestnih, druga iz poslanca po deželi pred cesarja. Grof Brandis se je podal na Dunaj, da jim zaslišanje pridobi. Ako se jim zaslišanje odreče, bodo pa sicer po postavnih potih pokazali, da velika večina avstrijskega prebivavstva je v tej reči druge misli, kakor pa liberalni vladni listi bravcem gulijo.

Ruska vlada je dala avgustovskega škofa grofa Sabinskiga z vojaškim spremstvom iz njegovega prebivavstva Sejni-a v Samaro odpeljati.

Razne novice. Garibaldi, Viktor Hugo, zbornik Ricciardi in kar je sovražnikov cerkve Božje in nasprotnikov sv. Duha, se napihujejo zoper vesoljni cerkveni zbor in hočejo 8. grudna napraviti cerkvi nasprotni zbor. To pa ni nič novega, zakaj naj rodovitniši početja sv. cerkve imajo naj večji nasprotja zato, ker satan njih moč pozná in bi jih rad odvernili. Tacih nasprotnikov je po vsih deželah najti: kako lahko je torej dandanes razločiti, če je kdo satanov služenj, ali pa pošten vernik. — Na Španjskem liberalci strašansko divjajo in vero gerdijo. Zraven tega se pa tudi katoliški časniki silo množijo. Pred puntom je imel Madrid samo tri konservativne katoliške časnike, zdaj jih ima skorej dvajset. — Razmere med Rimom in Rusijo se menda boljšajo, govori se celo o spravi. Dvor ruskega poslanstva v Rimu se pripravlja za poslanca. Pekoč nauk za cerkvene nasprotnike. — Finančna vradnja na Tirolskem lani srenji zamški na Tirolskem 21.000 gl. kazni naložila, ker je bilo na visoki srenjski planini najdenih več prostorov s tobakom obsejanih, pa niso mogli trosivca

zasačiti. C. kr. višja deželna sodnija pa je srenjo nekrivo spoznala. — Gosp. Vonbank, vrednik „Vorarl. Volksblatta“ je na Dunaju prosil, da naj sme v kakem samostanu kazni odsedeti, ki mu je v tiskarski pravdi odmenjena, pa ni bil uslišan. „Presse“ se k temu zaničljivo krohotá, češ, „da mora duhoven tam zašit biti, kjer so drugi človeški otroci, ki nimajo sedmerih blagoslovov.“ Kdo se bo temu čudil, če judinja katoliških blagoslovov ne spoštuje? — Razmere med Rimom in visoko Porto so zmiraj prijazniši, kakor piše „Czas.“ — Č. g. Jan. Perwanger na Tirolskem ni sprejel šolskega nadzorstva. — V Rimu so se šmarnice v kacic 40 cerkvah opravljale in močno so ljudje k njim hodili. — Tudi ondotni nemški vojaki so imeli po trikrat na teden šmarniško opravilo. — Španjci so dobili vladnika ali regenta Serranota, kortezi so jim ga zvolili in dali mu pridevek „visokost.“ — „Wanderer“ preklinja in psuje katol. cerkev kakor noben rokovnjač, vendar je prisiljen priznati, da razne protestanške verstve nimajo nič enacega, nič tudi od déleč enako popolnega in svojemu namenu primerne, kakor katoliška cerkev... Posebno vesoljni cerkveni zbor bóde tudi ta zanikarni list. Vas bo še le bódel, čakajte, ko bode vidili njegovo veličastvo in čutili njegovo nadzemeljsko moč! — Dogodba v Šlandersu, ko je bil c. kr. komisar katoliški shod razgnal, še zmiraj ni prav pri kraju. Komisar se izgovarja po „Tir. Botu“, da ni mogel več čisto pri jasni zavednosti biti, ko so ljudje (gredé skoz žagrad iz cerkve) jeli omrežje prestopati in je bil on v persi sunjen. Dekan Leiter pa odgovarja, da mu že poprej ni moglo prav čisto jasno biti, ako meni, da je on (Leiter) hotel v 2. delu o šolskem nadzorstvu govoriti, o čimur besedice ni spregovoril in bi je tudi ne bil. — Pruska vlada je neki po svojem poslancu papeževemu državnemu tajniku naznanila, da brez pomislika rada privoli, da naj se v katerem njenih katoliških mest napravi pisarnice za nabiro papeževih vojakov izmed taci, ki so domá vojaški dolžnosti že zadostili. — Poslanstva iz Linca (zavoljo škofa) menda niso dobile zaslišanja pred cesarjem; rečeno jim je, naj se obernejo do poglavarja v gornji Avstriji ali pa do ministra pravice. Grof Brandis, predsednik kat. družbe, zdaj razrešene, je bil v ravno tej zadevi prijazno sprejét. — Iz Rima se sliši, da avstrijski poročnik Trautmannsdorf bode v kratkem domú poklican, ker grof je prepričan, da ne more pod en klobuk spraviti, kar pod en klobuk ne gre; torej ni ne svojih pisem slovesno izročil, in ne slovesno sprejet bil. — General Fleuri, priserčen Napoleonov prijatelj, imati za poslanca v Florencijo, vsem pariškim časnikom se to pomenljivo zdi. „Gazette de France“ je rekla, da Fleuri v Florencii pomeni, da Napoleon se je obrnil na levico. Malaret namreč, Fleuri-ev prednik v Florencii, je bil prijazen papeževi časni oblasti in ne poseben občudovalec „laškega kraljestva.“ „Unità“ pristavlja: „Ako se Napoleon verže rogovilstvu v roke, je da je tudi znamenje, zanj nastopil *Dies irae* (dan jeze). — Linška deželna sodnija je menda res odmenila pravdo zoper ondotnega škofa v zadevah že omenjenega patirskega lista. — V Bocnu je izročeno šolsko nadzorstvo učitelju Jož. Mayr-u, ker se je duhoven in prof. Perwanger odpovedal. — V Bernu in okrog so delavci delo odpovedovali in tirjali višega plačila; pa nekaj svarilo od srenjskega odbora nekaj porazumljenje delavcev s fabrikanti je pripomoglo, da so delo veči del zopet pričeli. — Pravijo, da se rogovilstvo v Parizu polega. — 12. majnika zjutraj ob 2 je ob cincinatskem obrežju v Ameriki 6 parobrodov na enkrat ogenj pokončal. Bil je na nekaterih smodnik v sodčikih, ki se je vnel, in od tod

ta silna nesreča, ki je storila 320.000 dolarjev škode. Sreča, da se kaj takega ni zgodilo kje na jadranskem morji, kmali bi brali kako „tagblattovsko“ krivičenje, da so „duhovni“ tega krivi! — Od 5. maja 1847 do 31. grudnia 1868 se je v Ameriko preselilo 4,028.921 ljudi. — V Bruselu je v zbornici sprejét predlog, da „ubožni študenti bogoslovski po napravah, ki so od deržave priznane, in taki modrovski študenti, ki se za duhovstvo pripravljajo, so vojaštva oprosteni.“ —

Iz Ljubljane. Ostudno in brezglavno obrekovanje, da je duhovstvo krivo vsega hudega, kar se na Kranjskem godi, so „Novice“ v predčerašnjem listu prav dobro pojasnile. „Tagblatt“ se je namreč prizadeval nespremišljeno gerdenje opravičevati, toda moramo reči, da bolj revnega in zanikarnega zagovora še svoj živi dan nismo brali, kakor je Golijatovo šopirjenje v „Tagblattu“, ki ima pa tudi jedro Golijatovega napihovanja. Da se tudi duhovni volitev vdeležujejo in pri njih svoj vpliv razodevajo, da gredó pred kmeti na tabore (koliko duhovnov je neki na Vižmarjih govorilo?), to so krivice; sklicuje se tudi na svoje lastno („Tagblattovo“) večkratno repenčenje zoper pridige duhovnov; nateza neki dopis, s katerim je bil nekak Culovič babjeverski „Tagblatt“ na led speljal, in dolži nekega duhovna, da mu ga je pisal; omenja „srovi napad“ nekega kaplana na poštenega vradnika, pa tudi nič ne pové, kdo in kaj, gotovo pa je, da bi bil vradnik tožil, ko bi kaj takega bilo. Vsak vidi, koliko da je v vsem tem; tedaj mora vsa strašanska hudobija biti v „Tagblattovi“ liski, ki pravi „in še marsikaj družega!“ Če je kdaj kdo sam šel v kozji rog, so zares šli gospodje, kateri so tako pošastno krivičenje podpisali, zoper ktereга zdaj vse opreka: vlada, deželni odbor, društvo „Slovenija“, kupčijska zbornica, vodstvo gimnazije, poštenci in duhovščina.

Spominica kranjskega duhovstva zoper promemorijo mestnega odbora se že po mestu in po deželi podpisuje in tudi natiskuje, da svet tudi bolj obširno zvé resnico. — Ljubljanski mestni odbor snuje menda tudi to, da bi deželnemu domorodnemu poslancu gosp. Svetec-u službo vzel in ga v pokoj djal! —

Besednica ali resurz-a, ki je steblo „katoliške družbe“, se je te dni pričela in se že obiskuje. Tudi bukvarnica je toliko vravnana, da se je družniki lahko poslužujejo. Primanjkuje pa še slovenskih bukev, s kakoršnimi bi dobro vstregel, kdor bi jih kaj podaril, n. pr. letnike „Drobtinice“ itd.

Zahvala. Za mnoge in preserčne vošila, ki mi za unkrat omenjeno poslavo od sv. Očeta prihajajo od raznih krajev, naj smem tukaj ob enem in skupaj izreči naj gorečniji in odkritoserčniši zahvalo. Res soglasno privošilo vsih dobrih serc še le dobroto stori popolnoma. Bog živi sv. Očeta Pija IX, Bog živi verne katoličane!

Vrednik „Zg. Danice“.

Prosimo priljudno vse častite naročnike, naj naročilo hitro obnavljajo. Prihodnjič nekoliko obširniše vabilo.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Toplic po č. g. fajm. Skrabec-u (zakasnjeno): 4 terdnj., 2 st. dvajs. in 13 gl. v pap. —

Za pogorelce v Gabrii v Blagoviški fari. „Dajmo milošino v namen sv. leta“ 10 gl. — Z Zalega loga 1 gl. 30 kr. — Duhoven iz Cerkelj 1 gl. — G. fajm. Mart. Narobe 1 gl.